

Studiedag

Integrale Toegankelijkheid

29 maart 2011

Muziekcentrum De Bijloke

Gent

"Investing in your future" Cross border Cooperation Programme 2007 – 2013 Part –financed by the European Union (European Regional Development Fund – ERDF)

Verwelkoming door
Marie-Andrée Avraam

**Toegankelijkheidsambtenaar
Stad Gent**

"Investing in your future" Cross border Cooperation Programme 2007 – 2013 Part –financed by the European Union (European Regional Development Fund – ERDF)

Programma

- 9u30** Guy Reynebeau, schepen van welzijn en gezondheid, Stad Gent.
9u45 Ann Maes, architect, Adviesbureau Toegankelijke Omgeving
10u00 Heleen Van Opstal, Consulent personen met een handicap en senioren Stad Mechelen
10u30 Zeger Van Besien, Diversiteitsconsulent, Stad Antwerpen
11u00 Pauze
11u30 Anne-Marie Heytens, Toegankelijkheid en gezinsbeleid, Stad Kortrijk
12u00 Marie-Andrée Avraam, Toegankelijkheidsambtenaar, Stad Gent
12u30 Lunch
13u30 Bespreking op de site van goede praktijken: tactiele maquettes, toegankelijkheid screenen: een oefening in het STAM, fysieke obstakels overwinnen
15u10 Bart Parmentier, Intro VZW, toegankelijke evenementen organiseren
15u40 Terugblik en samenvatting van de dag
16u00 Receptie

Moderator – Damien Kinds, adjunct-adviseur gelijke kansen, Dienst Welzijn Provincie West-Vlaanderen

Gastvrouw - Marie Andrée Avraam – Toegankelijkheidsambtenaar Stad Gent

Openingstoespraak
Guy Reynebeau

**Schepen van Welzijn en
Gezondheid – Stad Gent**

"Investing in your future" Cross border Cooperation Programme 2007 – 2013 Part –financed by the European Union (European Regional Development Fund – ERDF)

Tackling Social Exclusion

door het onderzoeken, testen en verbeteren
van dienstverlening

In het project Tackling Social Exclusion, ondersteunt door het subsidieprogramma “Interreg IV A – 2 Zeeën” van de Europese Unie als grensoverschrijdende samenwerking tussen Frankrijk, Nederland, het Verenigd Koninkrijk en Vlaanderen, werken de steden Gent, Rotterdam en Southampton samen gedurende de periode 1 januari 2009 tot en met 31 december 2011.

In Gent willen we de leefkwaliteit voor alle inwoners verbeteren.

We streven naar een integrale toegankelijkheid van de dienstverlening

(ook voor mensen met een tijdelijke of blijvende handicap). De provincie Oost-Vlaanderen steunt de stad Gent eveneens met een subsidie.

“Investing in future” Cross border Cooperation Programme 2007 – 2013 Part –financed by the European Union (European Regional Development Fund – ERDF). The document reflects the author’s views. The Interreg IVA 2 Seas Programme Authorities are not liable for any use that may be made of the information contained therein.

Damien Kinds

Moderator

Adjunct-Adviseur Gelijke Kansen
Provincie West-Vlaanderen

"Investing in your future" Cross border Cooperation Programme 2007 – 2013 Part –financed by the European Union (European Regional Development Fund – ERDF)

Presentatie Adviesbureau Toegankelijke Omgeving VZW

Ann Maes
Architect

"Investing in your future" Cross border Cooperation Programme 2007 – 2013 Part –financed by the European Union (European Regional Development Fund – ERDF)

Studiedag 29 maart 2011

Integrale toegankelijkheid

ato vzw adviesbureau toegankelijke omgeving Driegaaienstraat 160, 9100 Sint-Niklaas

Tel. 03/780.35.38

info @ato-vzw.be

www.ato-vzw.be

ATO vzw

Technisch adviesbureau toegankelijke omgeving
voor de

Provincie Oost-Vlaanderen

ATO is erkend als adviesbureau door:

- Gelijke Kansen Vlaanderen

- Toerisme Vlaanderen

- Provincie Oost-Vlaanderen

Technisch adviesbureau's voor de

Provincie West-Vlaanderen

Provincie Antwerpen

Provincie Limburg en Vlaams Brabant

Kennis- en ondersteuningscentrum

De adviesbureaus richten zich tot:

Projectontwikkelaars

- Architecten en ontwerpers
- Studiebureaus en stedenbouwkundige adviseurs
- Particulieren
- Gemeentelijke en provinciale diensten
- Bedrijven en instellingen
- Sociale huisvestingsmaatschappijen

Wat kunnen we voor u doen?

- Informatie geven rond toegankelijkheid
- Advies & begeleiding bij het toegankelijk maken van de omgeving
  - Publieke gebouwen en openbare ruimten
  - Toeristische accommodaties
- Toegankelijkheidsdoorlichting
- Vorming – workshops - trainingen

Definitie « integrale toegankelijkheid »

- Kwaliteitsnorm
- Iedereen, onafhankelijk, gelijkwaardig
- ook de zwakste gebruiker
- inclusieve benadering
- reeds vanaf de voorontwerpfase
- integraal concept
- geen exclusieve voorzieningen

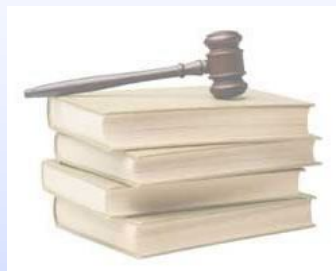

Definitie « integrale toegankelijkheid »

3B's

- Bereikbaarheid
- Betreedbaarheid
- Bruikbaarheid (inclusief begrijpbaarheid)

Wetgeving – normen en richtlijnen

BVR 05 juni 2009

Gewijzigd 18 februari 2011

Gepubliceerd 21 maart 2011, wijzigingen van kracht vanaf 31 maart 2011

Tekst en afbeeldingen Enter vzw

Verordening toepassingsgebied

Moet ik de verordening toepassen?

Vanaf 1 maart 2010!

- PUBLIEK TOEGANKELIJKE GEBOUWEN in Vlaanderen

&

- Bij uitvoering van WERKEN (nieuwbouw, herbouw, verbouwing of uitbreiding)
Dus niet van toepassing als er geen handelingen aan gebeuren!

&

- Indien een STEDENBOUWKUNDIGE VERGUNNING vereist is (wijzigingen
van 18/02/2011 ook bij meldingsplicht)

Verordening toepassingsgebied

Alle andere gebouwen (art. 2, §2, 4 + art. 3)		
Publiek toegankelijke oppervlakte?		
< 150m ²	150m ² ≤ x ≤ 400m ²	> 400m ² *
<p>Zeer beperkt toepassingsgebied:</p> <p>Enkel de toegangsdeur, art. 22 en 23 (wijzigingen 18/02/11: ook het toegangspad voor deze deur, de niveauverschillen en art. 24 en 25)</p>	<p>Beperkt toepassingsgebied:</p> <p>Alle gelijkvloerse publiek toegankelijke delen</p> <p>Niet gelijkvloerse publiek toegankelijke delen, tenzij een vertrek op een andere toegankelijke locatie eenzelfde functie vervult</p>	<p>Uitgebreid toepassingsgebied:</p> <p>Alle publiek toegankelijke delen van een constructie</p> <p>*Let op: Indien ≥ 7500m² verplicht toegankelijkheidsadvies in te winnen – toe te voegen bij aanvraag tot stedenbouwkundige vergunning</p>

Verordening toepassingsgebied

Welke onderdelen moet ik nog als aandachtspunt bekijken?

- Verbruiksruidten
- Pashokjes en kleedruimten
- Toiletten, douches of een combinatie van beiden
- Bestaande toegang
- Parkeerplaatsen
- Vaste zitplaatsen

Bepalen van het aanvullend toepassingsgebied ...

Art. 6 t.e.m. 10 aftoetsen (+ art. 27 en 29)

Indien deze specifieke ruimten of elementen aanwezig zijn, wat moeten ze dan garanderen i.f.v. toegankelijkheid?

Verordening aanvullend toepassingsgebied

Welke onderdelen moet ik nog als aandachtspunt bekijken?

Verbruiksruijnte (Art. 6)*

Gelegen over meerdere niveaus?

Slechts 1 niveau moet toegankelijk zijn
Op voorwaarde dat alle functies hier worden aangeboden zoals op de andere niveaus

* Dit artikel is enkel van toepassing voor gebouwen die vallen onder het toepassingsgebied van artikel 3

Pashokjes en kleedruimten (Art. 7)

Aanwezig?

Minstens 4%, met een minimum van 1, moet aan de normen van art. 12, 22 t.e.m. 26 voldoen

Zowel 1 bij mannen als vrouwen

Verordening aanvullend toepassingsgebied

Welke onderdelen moet ik nog als aandachtspunt bekijken?

Sanitaire voorzieningen (Art. 8)

Toiletten, douches of combinatie aanwezig?

In elk sanitair blok* minstens 1 toegankelijk toilet/douche, dat voldoet aan de normen van art. 30 of 31 voldoen

Zowel 1 bij mannen als vrouwen (wijzigingen 18/02/11 een neutraal toegankelijk toilet of douche wordt toegelaten)

* Een sanitair blok kan bestaan uit enkel toiletten, douches, of combinaties

Verordening aanvullend toepassingsgebied

Welke onderdelen moet ik nog als aandachtspunt bekijken?

Toegankelijke toegang garanderen (Art. 9)		
Bestaande toegang aanwezig?		
Bij uitbreidings- of verbouwingswerken		
Bestaande toegang voldoet aan de normen van art. 12, 22 t.e.m. 25	Bestaande toegang voldoet niet aan de normen van art. 12, 22 t.e.m. 25	
	Werken gepland aan de bestaande toegang: Toegangsdeur moet na de werken voldoen aan de normen van art. 12, 22 t.e.m. 25	Geen werken gepland aan deze toegang: Indien handelingen raken aan de gevel en ontsluiting naar het openbaar domein mogelijk is, toegankelijkheid realiseren via een nieuwe toegang die voldoet aan de normen van art. 12, 22 t.e.m. 25

Verordening aanvullend toepassingsgebied

Welke onderdelen moet ik nog als aandachtspunt bekijken?

Toegangspad naar toegang (Art. 10)	
Handelingen aan bestaande toegang, gegarandeerde toegang (art. 9) of parkeergelegenheid aanwezig?	
Geen eigen parkeergelegenheid	Met eigen parkeergelegenheid
Minstens 1 toegangspad vanaf het openbaar domein tot aan de toegang moet voldoen	Minstens 1 toegangspad* vanaf het openbaar domein en vanaf de parkeergelegenheid tot aan de toegang moet voldoen* *Let op: ofwel min. 1 vanaf de parkeergelegenheid en min. 1 vanaf openbaar domein ofwel min. 1 vanaf de parkeergelegenheid dat aansluit op het toegangspad vanaf openbaar domein

Verordening aanvullend toepassingsgebied

Welke onderdelen moet ik nog als aandachtspunt bekijken?

Aangepaste en voorbehouden parkeerplaats (Art. 27, alinea 1 en 2)*

Eigen parkeergelegenheid aanwezig?

< 5 parkeerplaatsen	5 -100 parkeerplaatsen	> 100 parkeerplaatsen
6% als aangepast voorzien, met minimum 1	6% als aangepast én voorbehouden voorzien, met minimum 1	6% als aangepast én voorbehouden voor de eerste 100 Per extra schijf van 50 parkeerplaatsen, 1 extra als aangepast én voorbehouden voorzien

*aanvullend toepassingsgebied vervat binnen de normbepalingen

Verordening aanvullend toepassingsgebied

Welke onderdelen moet ik nog als aandachtspunt bekijken?

Vrije ruimtes voor rolstoelgebruikers (Art. 29)*	
Vaste zitplaatsen voor toeschouwers of toehoorders aanwezig?	
≤ 50 zitplaatsen	> 50 zitplaatsen
Minstens 2 vrije ruimtes reserveren voor rolstoelgebruikers	Minstens 2 vrije ruimtes reserveren voor rolstoelgebruikers Per elke volgende schijf van 50 zitplaatsen, 1 extra vrije ruimte voorzien voor rolstoelgebruikers reserveren

*aanvullend toepassingsgebied vervat binnen de normbepalingen

Toeristische verblijfsaccommodatie (art. 4)

Aantal accommodaties

Min 1 slaapzaal ($\geq 60\text{m}^2$), maar < 3 accommodaties	$3 \leq \text{accommodaties} \leq 10$	> 10 accommodaties
Beperkt toepassingsgebied		Uitgebreid toepassingsgebied
Alle gelijkvloerse publiek toegankelijke delen, incl. toegangsdeuren accommodatie		Alle gemeenschappelijke delen, incl. toegangsdeuren accommodatie
Niet gelijkvloerse publiek toegankelijke delen, incl. toegangsdeuren accommodatie, tenzij een vertrek op een andere toegankelijke locatie eenzelfde functie vervult		4 % (minimum 1) van elke accommodatievorm aangepast

Wijzigingen 18 februari 2011

Toeristische verblijfsaccommodatie (art. 4)

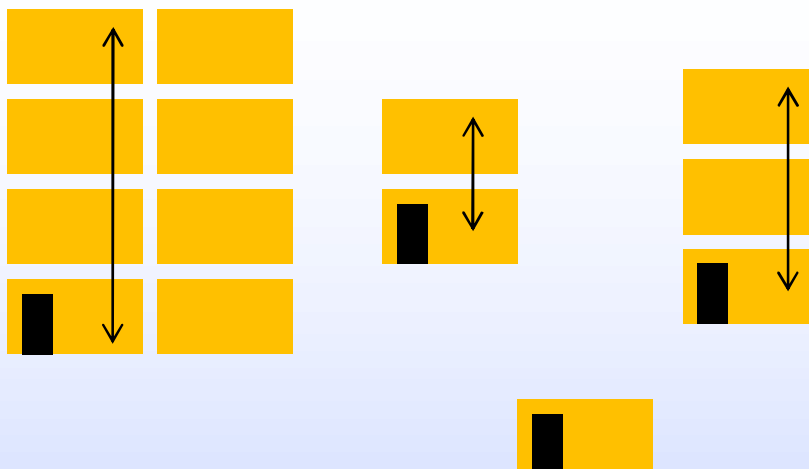
Aantal accommodaties

≤ 10 accommodaties + de verbruiksruimte $>150\text{m}^2$	> 10 accommodaties
Beperkt toepassingsgebied	Uitgebreid toepassingsgebied
Gemeenschappelijke verbruiksruimte Bijhorend sanitair De route ernaartoe	Alle gemeenschappelijke delen, incl. toegangsdeuren accommodatie
Niet gelijkvloerse verbruiksruimte of sanitair indien dezelfde functie niet op het gelijkvloers voorkomt.	4 % (minimum 1) van elke accommodatievorm aangepast

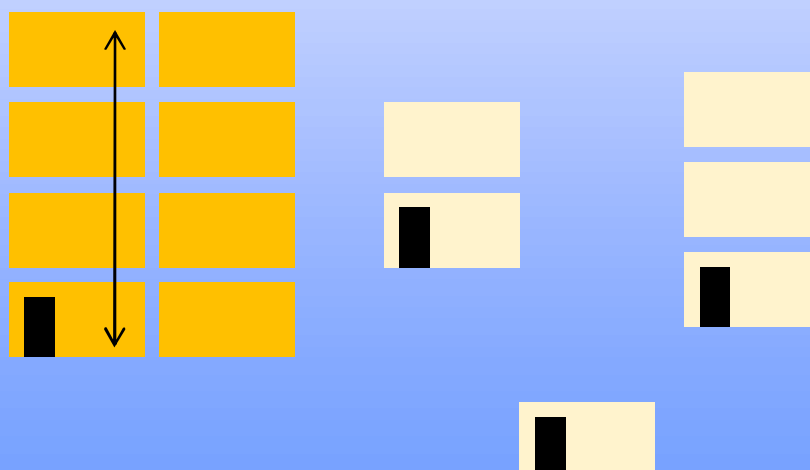
Wonen (art. 5)		
Aantal wooneenheden/kamers + niveaus		
Meergezinswoningen en groepswoningbouw	Kamerwoningen en studenten(gemeenschaps)- huizen	Gezondheidsinstellingen welzijnsinstellingen en internaten (VAPH), strafinrichtingen
≥ 6 wooneenheden + toegangsdeuren over meer dan 2 niveaus	≥ 20 kamers + toegangsdeuren over meer dan 2 niveaus	
Uitgebreid toepassingsgebied		
Alle gemeenschappelijke delen, incl. de toegangsdeuren tot elke wooneenheid of kamer		

Wijzigingen 18 februari 2011

Wonen (art. 5)		
Aantal wooneenheden/kamers + niveaus		
Meergezinswoningen en groepswoningbouw	Kamerwoningen en studenten(gemeenschaps)- huizen	Gezondheidsinstellingen welzijnsinstellingen en internaten (VAPH), strafinrichtingen
➤6 wooneenheden + toegangsdeuren over meer dan 3 niveaus (tot 1 januari 2013)	≥ 20 kamers + toegangsdeuren over meer dan 3 niveaus (tot 1 januari 2013)	
Uitgebreid toepassingsgebied		
Alle gemeenschappelijke delen, incl. de toegangsdeuren tot elke wooneenheid of kamer		

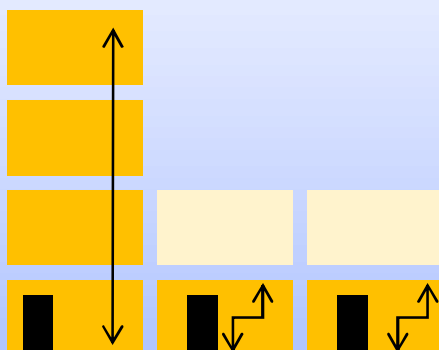
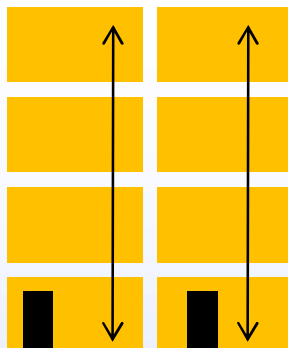

Situatie groepswoningbouw nu:
 >5 wooneenheden , toegangsdeuren
 + > 2 verdiepingen

Situatie na wijzigingen 18/02/2011

Situatie na wijzigingen 18/02/2011:
de normen die gelden voor de verdiepingen
en de verticale circulatie zijn enkel van
toepassing op die onderdelen die
toegangsdeuren op meer dan 2 niveaus
hebben en tot 1 januari 2013 met
toegangsdeuren op meer dan 3 niveaus.

Alle andere gebouwen (art. 2 + art. 3)

Publiek toegankelijke oppervlakte

$< 150\text{m}^2$	$150\text{m}^2 \leq x \leq 400\text{m}^2$	$> 400\text{m}^2$	$\geq 7500\text{m}^2$
<del> Zeer beperkt toepassingsgebied </del>	Beperkt toepassingsgebied	Uitgebreid toepassingsgebied	Uitgebreid toepassingsgebied
<del> Enkel de toegangsdeur </del>	Alle gelijkvloerse publiek toegankelijke delen	Alle publiek toegankelijke delen van een constructie	Alle publiek toegankelijke delen van een constructie
	Niet gelijkvloerse publiek toegankelijke delen, tenzij een vertrek op een andere toegankelijke locatie eenzelfde functie vervult		Verplicht advies in te winnen – toe te voegen bij aanvraag stedenbouwkundige vergunning

Wijzigingen 18 februari 2011

Alle andere gebouwen (art. 2 + art. 3)			
Publiek toegankelijke oppervlakte			
$< 150\text{m}^2$	$150\text{m}^2 \leq x \leq 400\text{m}^2$	$> 400\text{m}^2$	$\geq 7500\text{m}^2$
Zeer beperkt toepassingsgebied	Beperkt toepassingsgebied	Uitgebreid toepassingsgebied	Uitgebreid toepassingsgebied
Enkel de toegangsdeur (Art. 22, 23, 24 en 25) + het toegangspad naar deze deur en de eventuele hoogteverschillen voor deze deur	Alle gelijkvloerse publiek toegankelijke delen	Alle publiek toegankelijke delen van een constructie	Alle publiek toegankelijke delen van een constructie
	Niet gelijkvloerse publiek toegankelijke delen, tenzij een vertrek op een andere toegankelijke locatie eenzelfde functie vervult		Verplicht advies in te winnen – toe te voegen bij aanvraag stedenbouwkundige vergunning

Wijzigingen 18 februari 2011

Verticale circulatie

BVR 05 juni 2009 art. 20 Trappen

Bij gebouwen als vermeld in art.5
(meergezinswoningen en kamerwoningen of
studentenhuisvesting), eerste en tweede lid, moet
niet voldaan worden aan de bepalingen van dit
artikel, als het gebouw over een lift beschikt, die
voldoet aan de bepalingen van art. 21

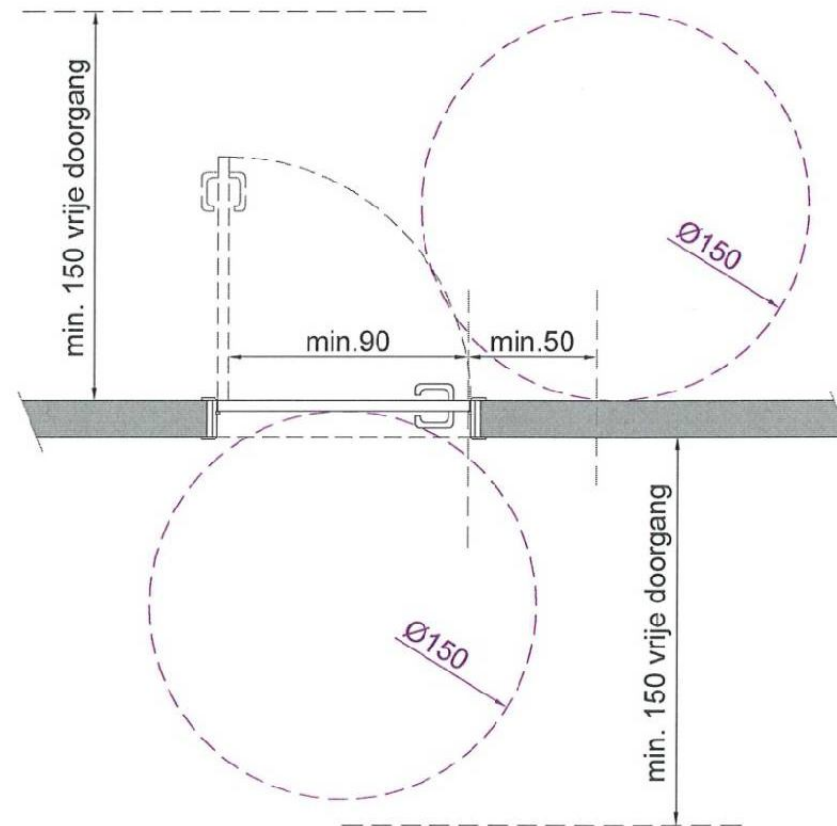
Wijzigingen 18 februari 2011

Deuren naar afgesloten traphallen

BVR 05 juni 2009 art. 24 vrije circulatieruimte voor en achter deuren met uitsluiting van toegangen tot of deuren naar gesloten trappenhallen.

BVR 05 juni 2009 art.25 vrije wandruimte aan de zijde van de klink met uitsluiting van toegangen tot of deuren naar gesloten trappenhallen

Trekzijde deur

Duwzijde deur

Tips niveauverschillen

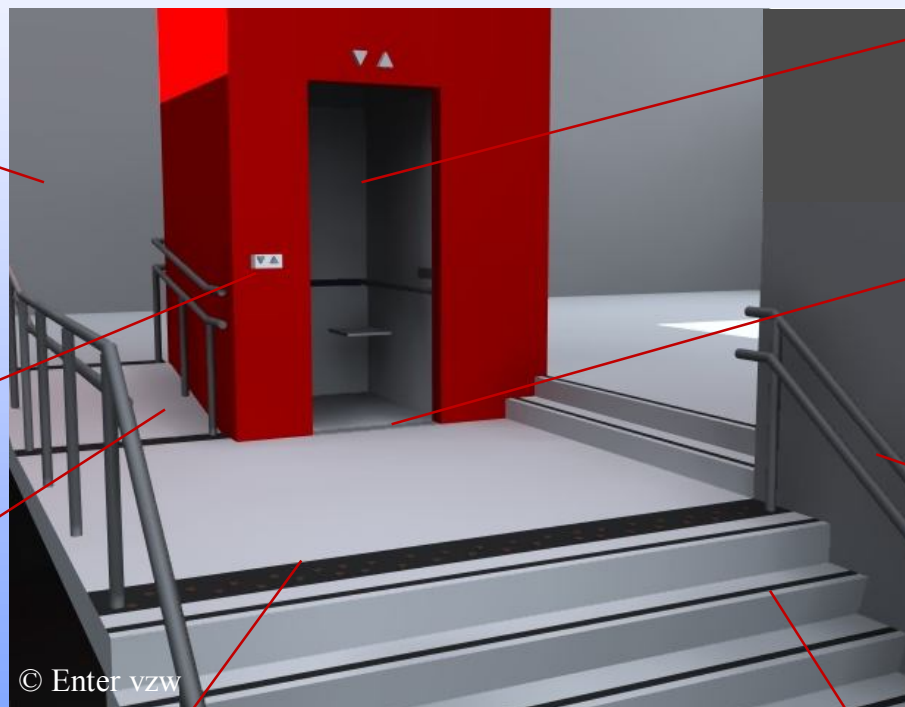
Niveauverschillen

Treden, trappen, hellingen, liften.

Niveauverschillen vermijden. Waar ze niet vermeden kunnen worden, moeten ze op een goede wijze geïntegreerd en uitgevoerd worden.

Bedieningsknoppen op een bereikbare hoogte

Hellingen zijn slipvrij

Lift: spiegel tegen achterwand, bedieningsknoppen (visueel, tactiel, auditief), leuning, zitje

Veiligheid lift:

- Stopnauwkeurigheid
- Deuren openen automatisch bij obstakels

Voorzie dubbele leuning en randen voor de veiligheid

Zorg dat niveauverschillen op de (loop)route aangekondigd worden. Waarschuwen kan op verschillende manieren: contrasten in materiaal/kleur of met accentverlichting.

Contrasten zijn belangrijk vooral voor personen met een visuele beperking

Tips toegangen en deuropeningen

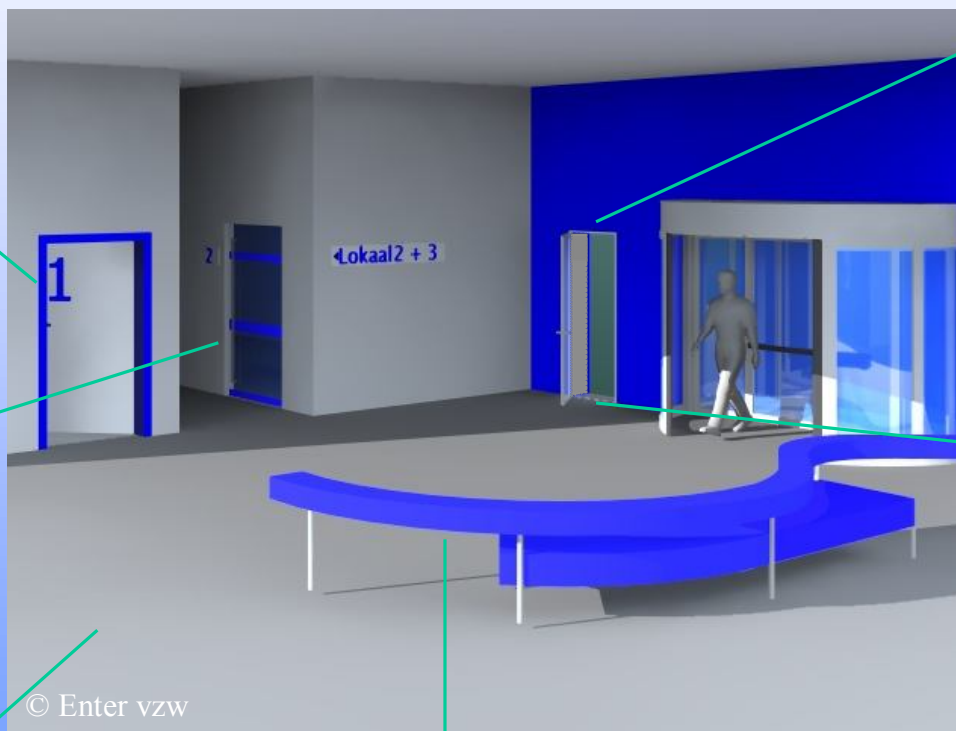
Toegangen

Obstakelvrije route in buiten- en binnenomgeving.

Voorzie een duidelijke signalisatie van de verschillende ruimten

Contrasten zijn belangrijk vooral voor personen met een visuele beperking. Voorzie op een deur in glas een contrastmarkering op 3 hoogten

Zorg voor een vlakke, slipvrije ondergrond, vermijd vast tapijt of matten

© Enter vzw

Voorzie bij een tourniquet/draaihekje een alternatieve toegang of een mechanisme dat gebruik door personen met een beperking garandeert

overgang binnen/buiten: niveauverschillen tot maximaal 2 cm toegelaten (hellend en afgeschuind) zodat rolstoelgebruikers of personen met kinderwagens of winkelkarretjes er makkelijk over kunnen rijden.

Meubilair bevindt zich buiten de looproute. Voorzie zitruimte voor personen in een rolstoel, met een kinderwagen, met een assistentiehond,...

Wijzigingen 18 februari 2011

Sanitair en kleedruimtes

BVR 05 juni 2009 art. 7 en 8 vervallen

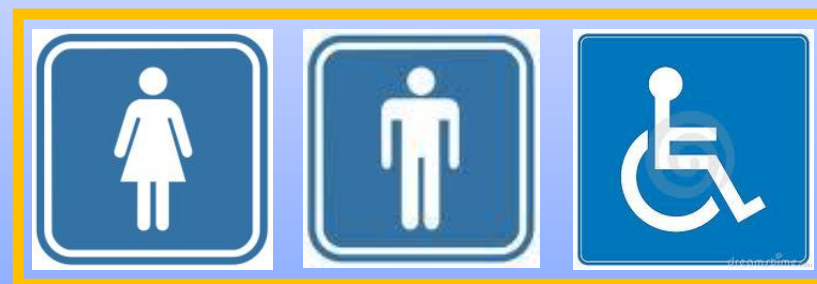
Vervangen door...

BVR 05 juni 2009 art.29/1

BVR 05 juni 2009 art. 29/2

OF

Tips aangepast karakter

Aangepast karakter:

Aangepaste sanitaire ruimten: toilet, douche of een combinatie.

Bediening van de kraan niet onder de straal

Plaats het douchezitje niet onder de kraan

Een verhoogd toilet (zithoogte tussen 46 en 50cm) vergemakkelijkt het maken van een transfer
*Let wel op bij personen met een kleiner gestalte

De vloer moet antislip afgewerkt zijn om vallen te vermijden

Kies voor een douchevloer op afschot (dus zonder drempels)

Contrasten zijn belangrijk vooral voor personen met een visuele beperking

Zorg voor een makkelijk bedienbare kraan

Vermijd obstakels zoals wandjes. Indien het niet anders kan gebruik lichte, verplaatsbare binnenwanden. Dit geeft de nodige flexibiliteit bij een aanpassing van de ruimte.

Vraagstelling en gedachtenwisseling

Moderator: Damien Kinds
Adjunct-Adviseur Gelijke Kansen
Provincie West-Vlaanderen

"Investing in your future" Cross border Cooperation Programme 2007 – 2013 Part –financed by the European Union (European Regional Development Fund – ERDF)

Presentatie Stad Mechelen

Heleen Van Opstal

Consulent personen met een
handicap en senioren

"Investing in your future" Cross border Cooperation Programme 2007 – 2013 Part –financed by the European Union (European Regional Development Fund – ERDF)

Studiedag Integrale Toegankelijkheid

Stad Mechelen

29.03.2011

"Investing in your future" Cross border Cooperation Programme 2007 – 2013 Part –financed by the European Union (European Regional Development Fund – ERDF)

Studiedag Integrale Toegankelijkheid Stad Mechelen

Werken aan diversiteit, visie en missie van stad Mechelen – 2008

Stad wil beleid afstemmen op de groeiende verscheidenheid die als waardevol wordt ervaren.

Ze bakent haar diverse rollen af hoe hier mee om te gaan.

(ondersteuner, initiatiefnemer, werkgever, dienstverlener, regelgever, regisseur van het diversiteitsbeleid)

Zij kiest voor een **inclusieve** benadering: verschillen worden erkend en toegestaan en er wordt gezocht naar wat mensen bindt.

Diversiteitsdenken mobiliseert de Mechelaar tot het invullen van een interactief burgerschap.

De aandacht voor diversiteit wordt daarom ook ingebed in alle stadsdiensten en externe diensten.

Studiedag Integrale Toegankelijkheid Stad Mechelen

dienst Diversiteit

- geëvolueerd van integratiedienst naar dienst diversiteit
- verschillende doelgroepen: etnisch-culturele minderheden, senioren, man-vrouw, meldpunt discriminatie, **personen met een handicap**.
- rol:
  - **motor** van een lokaal inclusief beleid → actief uitdragen van visie.
  - **procesbegeleider** om ondersteunend en resultaatgericht te werken naar collega-diensten
  - aanbod naar **doelgroep**: inspraak, toegankelijkheid, ondersteuning en informatieverstrekker.
  - aanbod naar **bredere samenleving**: sensibiliseren, werken aan beeldvorming, ontwikkelen van methodieken om te komen tot ontmoeting en dialoog

Toegankelijkheid

1. Openbaar domein en gebouw

- uitvoerende bevoegdheid dienst ruimtelijke planning & dienst gebouwen.
- nauwe samenwerking met CTPA
  - zetelt in verkeerscommissie: advies bij heraanleg openbaar domein
  - advies bij elke aanpassing openbaar gebouw
- samenwerking met focusgroepen: praktijktoets & expertise
- dienst Diversiteit: sensibiliserende acties en algemene opvolging van beleid
- : uitvoerende luik niet onder dienst die belangen behartigd – goede samenwerking met diensten is noodzakelijk
- + : toegankelijkheid wordt horizontaal gedragen
dienst Diversiteit kan sensibiliserende rol opnemen

2. Toegankelijkheid = beleid voor personen met een handicap

- bevoegdheid dienst Diversiteit
- focus: **inclusie** & **ruime toegankelijkheid** (niet enkel fysiek)
- sensibiliserende campagnes: intern en extern
- projecten en acties: intern en extern
- subsidies en ondersteuning voor verenigingen voor inclusief werken
- ondersteuning adviesraad personen met een handicap
- aanbod creëren dat nog niet aanwezig is in de stad: met focus op inclusief werken

Inzetten op een Mechelen voor iedereen

interne diversiteitstrajecten

toegankelijk maken van aanbod & dienstverlening op maat van elke collega-dienst. (concrete vertaling van visie op diversiteit)

- jeugddienst: inclusieve Grabbelpas
- dienst communicatie: toegankelijke huisstijl & stadsmagazine
- dienst ICT: anysurferlabel & spraaksoftware stadswebsite
- sportdienst: inclusief sportaanbod, inclusieve sportvakanties
- cultuur: toegankelijke infrastructuur & aanbod
- stadsevenementen: toegankelijk maken, samenwerking met Intro ...

- Veranderingsproces voor de dienst: weerstand, vooroordelen, stereotypering, extra werk?, nood aan extra vorming & kennis,...
- sensibiliseren: diversiteit is onderdeel van elke dienst en hoort thuis in elk eigen beleid – geen eiland op zichzelf, continue onder de aandacht brengen

organiseren van een inclusief (vrijtijds)aanbod

1. eigen aanbod

jaarlijks project **Kunstproeven**: inclusieve atelierwerking

- zeer succesvol project
- inclusie wordt bereikt
- professionele partner met de juiste expertise en visie is noodzakelijk

2. verenigingen voor iedereen

“**toolbox diversiteit**” voor een divers en toegankelijk verenigingsleven: infogids met tips, subsidiemogelijkheden, uitlenen van hellende vlakken of aangepaste fietsen, begeleiderspas, educatieve spelen, stadsprojecten

- aanbod is te weinig gekend
- stap naar inclusief of intercultureel werken is voor verenigingen groot
- resultaat vaak zichtbaar op langere termijn
- continue sensibiliseren en werken aan beeldvorming
- wat is de win-win

Geplande sensibiliserende campagnes

Red de Stoep ism Mobiel 21 vzw: sensibiliserende stadscampagne rond het gebruik van de stoep:

- Op maat van de deelnemende stad
- Toegankelijkheid positief in beeld brengen
- Nauwe samenwerking met andere stadsdiensten: toegankelijkheid wordt horizontaal gedragen en ingepast in de werking van de eigen dienst

Mechelen toegankelijke & kindvriendelijke winkelstad: samenwerking met Mechelen Kinderstad. Horecazaken en handelaars ondersteunen en stimuleren inzake toegankelijkheid en kindvriendelijkheid.

- Samenwerking met collega-dienst zorgt voor groter draagvlak binnen beleid.
- Toegankelijkheid wordt geïntegreerd
- Toegankelijkheid wordt een ruimer begrip, doelgroepoverschrijdend
- Sensibiliseren is nog steeds een must

Vraagstelling en gedachtenwisseling

Moderator: Damien Kinds
Adjunct-Adviseur Gelijke Kansen
Provincie West-Vlaanderen

"Investing in your future" Cross border Cooperation Programme 2007 – 2013 Part –financed by the European Union (European Regional Development Fund – ERDF)

Presentatie Stad Antwerpen

Zeger Van Besien
Diversiteitsconsulent

"Investing in your future" Cross border Cooperation Programme 2007 – 2013 Part –financed by the European Union (European Regional Development Fund – ERDF)

toegankelijkheid

Integrale toegankelijkheid naar één visie voor de stad

Bestuursakkoord 2007-2012

punt 49:

- Publieke domein en de publieke infrastructuur toegankelijk voor iedereen.
- Straten en pleinen die gebruiksvriendelijk zijn voor rolstoelgebruikers zijn dat ook voor kinderen, broze senioren en personen met een beperkte mobiliteit.

Integrale toegankelijkheid naar één visie voor de stad

Stadsplan diversiteit (2008):

Stad en OCMW geven het **voorbeeld** door
diversiteit maximaal plaats te geven
binnen hun werking.

De stad als voorbeeld betekent o.a.

- **Fysieke** toegankelijkheid
- Toegankelijkheid van de **dienstverlening**
- Toegankelijkheid van de **communicatie**

Integrale toegankelijkheid naar één visie voor de stad

Vaststelling:

- **Eenduidige visie op toegankelijkheid** ontbreekt.
- **Géén overzicht** toegankelijke gebouwen.
- Aanpassingen i.f.v. toegankelijkheid achteraf = meerkost.
- **Tegenstrijdige adviezen.**
- Historische gebouwen moeilijk aan te passen.
- **Budgetten** voor aanpassing niet voorzien.
- **Verplichte adviezen** rond toegankelijkheid worden opgevraagd maar niet altijd effectief **opgenomen**. Vraag naar controle?

Integrale toegankelijkheid naar één visie voor de stad

Heel wat inspanningen:

- **Bell** houdt rekening met integrale toegankelijkheid vanaf ontwerpfase tot eindproduct.
- **Restyling politiekantoren** houdt rekening met adviezen van ervaringsdeskundigen.
- **Park spoor Noord** houdt in vergaande mate rekening met toegankelijkheid voor iedereen.
- **Zomer van Antwerpen** 2008 laat aantal locaties screenen op toegankelijkheid en past aan waar nodig.
- ...

Integrale toegankelijkheid naar één visie voor de stad

Vorbereiding en opmaak **visienota**
integrale toegankelijkheid (2009-2010)

Wie is betrokken?

- Doelgroepen (adviesraad PmH, wg mobiliteit van de ouderenraad, jeugd)
- Betrokken kabinetten
- PO en SW
- AG Vespa, AG stadsplanning
- Stadsbouwmeester
- Bureau voor diversiteitsmanagement

Integrale toegankelijkheid naar één visie voor de stad

Doel van de nota:

- één gezamenlijke visie (met alle betrokkenen) op toegankelijkheid
- vertaald in een plan van aanpak met duidelijke procedures en afspraken
- actievoorstellen voor de komende periode.
- Rol van de verschillende actoren

Integrale toegankelijkheid naar één visie voor de stad

Basisuitgangspunten:

- Toegankelijk voor iedereen (ouderen, PmH, gezinnen, jongeren, ...)
- Uitvoering wettelijk kader
- Stad als voorbeeldfunctie

Integrale toegankelijkheid naar één visie voor de stad

Belangrijkste principes:

- ‘**Ontwerpen voor iedereen**’ als uitgangspunt
- Aandacht voor toegankelijkheid **van ontwerpfase tot uitvoering**
- Aandacht voor toegankelijkheid **in het gebruik** van gebouwen en openbaar domein.

Integrale toegankelijkheid naar één visie voor de stad

Momenteel

- Toegankelijkheid **structureel ingebed**
  - De aanpak van elk afzonderlijk project
  - Verankerd in globale systemen, richtlijnen en reglementen
  - Inbreng ervaringsdeskundigen
  - Screening en controle

Systemen, richtlijnen en reglementen Patrimoniumonderhoud

- **Adviesforum waar projecten worden besproken**
- **Checklist voor renovatie / checklist voor nieuwbouw (interne en externe ontwerpers)**
- **Mappenstructuur: map toegankelijkheid voor elk gebouw**
- **Planon: voor elk project een toets toegankelijkheid**
- **Richtlijn bouwen met de stad Toelichting van het deel toegankelijkheid binnen de 'richtlijn bouwen met de stad'.**
- **Jaarlijks feedback moment (screening vijftal projecten door ervaringsdeskundigen – toegankelijkheidsbureau)**
- **Expertise opbouw bij de medewerkers via tweedaagse opleiding**

Systemen, richtlijnen en reglementen Stadsontwikkeling

- **Expertise opbouw bij de medewerkers via tweedaagse opleiding**
- **Draaiboek openbaar domein**
- **Focus toegankelijkheid binnen procedure, vooral bij projectdefinitie. Toegankelijkheidstoets bij commissie openbaar domein.**
- **Jaarlijks feedback moment (screening vijftal projecten door ervaringsdeskundigen – toegankelijkheidsbureau)**
- **Reglement inname openbaar domein.**

Einde

STAD ANTWERPEN

Vraagstelling en gedachtenwisseling

Moderator: Damien Kinds
Adjunct-Adviseur Gelijke Kansen
Provincie West-Vlaanderen

"Investing in your future" Cross border Cooperation Programme 2007 – 2013 Part –financed by the European Union (European Regional Development Fund – ERDF)

Pauze

We starten terug om 11u30

"Investing in your future" Cross border Cooperation Programme 2007 – 2013 Part –financed by the European Union (European Regional Development Fund – ERDF)

Presentatie Stad Kortrijk

Anne-Marie Heytens
Toegankelijkheidsambtenaar

"Investing in your future" Cross border Cooperation Programme 2007 – 2013 Part –financed by the European Union (European Regional Development Fund – ERDF)

1. Inbedding Toegankelijkheidsbeleid

Binnen directie Burger en Welzijn
Stimulerende regie
Aandacht voor toegankelijkheid
Horizontaal beleid

2. Toegankelijkheid op de beleidsagenda

2.1 Erkenning SAPH (2004)

Struikelblok themadagen

2.2 Lokaal Sociaal Beleid

Netwerk Toegankelijkheid (2005)

Memorandum - 2006

2.3 Charter Toegankelijkheid (2008)

Eerste Actiemaand

2.4 Informatieronde (2010)

2.1 Stedelijke Adviesraad

Ad hoc initiatieven/adviezen
Struikelblok – themadagen
Inclusieve voorstellingen

Het concert van **Sabien Tiels**
op zondagnamiddag 16 oktober om 14u30
in de stadsschouwburg Kortrijk
wordt **toegankelijk** gemaakt
voor personen met een handicap

- ✓ de liedjes worden simultaan getolkt in de Vlaamse Gebarentaal,
- ✓ met spraakherkenning zorgen schrijftolken voor projectie op groot scherm,
- ✓ er wordt een ringleiding voorzien voor slechthorenden,
- ✓ extra ruimte voor rolstoelgebruikers,
- ✓ minder mobiele vervoer in een straal van 10 km
- ✓ gratis persoonlijke assistentie,

Een initiatief van vzw Mentor i.h.k.v. Struikelblok 2005;
een themadag rond toegankelijkheid bij tewerkstelling
met demonstratie van ICT en communicatiehulpmiddelen voor
personen met een handicap op zaterdag 22 oktober in 't Forum,
campus Katho Kortrijk.

In samenwerking met stad en ocmw Kortrijk, Adviesraad voor personen met een
handicap, Katho-ipsoc, Zorg-Insicht, Inclusie Vlaanderen, Ado-icarus, Blindenzorg Licht
en Liefde, De Stroom en Intro.
Met de steun van de Koning Boudewijnstichting en Europa binnen Citizen First.

info: vzw Mentor tel.: 056 26 44 34
mentor@mentorkortrijk.be

incom gratis

STRUIKELBLOK

themadag rond toegankelijkheid bij tewerkstelling

zaterdag 22 oktober 2005
congreshal 't FORUM
campus KATHO, Doorniksesteenweg 145
8500 Kortrijk

PROGRAMMA

- 10.30 u officiële opening
- 10.30 u – 17.30 u
INFOBEURS
DEMO'S: ICT en communicatie hulpmiddelen
- 13.30 u debat
deel 1 : getuigenissen en probleemstellingen
deel 2 : op zoek naar oplossingen
- 17.30 u receptie met muzikale omlijsting

DOORLOPEND

- ✓ theatersketches en muziek optredens
- ✓ cafetaria met broodjes
- ✓ kinderopvang met recreatie
- ✓ gebarentaal- en schrijftolken
- ✓ persoonlijke assistentie
- ✓ mindermobiele vervoer in een straal van 10 km

Meer info: tel. 056 26 44 34 fax 056 26 44 35 mentor@mentorkortrijk.be

een organisatie van vzw Mentor, i.s.m. stad & ocmw Kortrijk, Adviesraad vt, p.m.h., Ado-icarus, Inclusie-Vlaanderen, Katho-ipsoc, Zorg-Insicht, Licht en Liefde, vzw Anna Temmerman en vzw De Stroom

2.2 Lokaal Sociaal Beleid

Netwerk Toegankelijkheid (2005)

2.3 Charter Toegankelijkheid (2008)

Eerste Actiemaand (2008)

- Inclusieve concerten
  - Tentoonstelling rond Toegankelijkheid in stadhuis
  - Inleefparcours
  - Inleefwandeling met politiek verantwoordelijken en medewerkers stadsbestuur.
- Gekoppeld aan intense infocampagne.

Stadhuis aangepast aan slechthorenden

De stad heeft een ringleiding gekocht bij het bedrijf Veran-neman Auxiliaire Acoustique in Brussel, waardoor het mogelijk wordt voor slechthorenden om naar één geluidsbron te luisteren zonder last te hebben van storend achtergrond-geluid.

«Achtien procent van de bevolking heeft problemen met het gehoor», zegt schepen van Facility Hilde Demedts (CD&V). «Deze kleine investering van 2.700 euro is zeker te

2.4 Informatieronde (2010)

College

Directieraad

Gemeenteraad

Met vertegenwoordigers vanuit Welzijn,
adviesraad en netwerk toegankelijkheid.

Visie op toegankelijkheid
Inclusie
Investeren in de toekomst
Participatief beleid

Verdiepen en verbreden toegankelijkheidsbeleid

Systematisch en structureel opnemen van toegankelijkheid binnen alle beleidsdomeinen voor de huidige EN toekomstige generatie:

Cultuur
Mob en Infra
Leefmilieu
Communicatie en Recht
Personeel en Organisatie
Ontwikkeling

Sport
Burger en Welzijn
Facility
ICT
Stadsplanning en

Cultuur

CULTUURCENTRUM KORTRIJK TOEGANKELIJK VOOR IEDEREEN

Simultaan getolkt in de Vlaamse Gebaranttaal
Voelstoelen zetten de muziek om in trillingen
enkel op aanvraag!
Ringleiding voor slechthorenden
Assistentie

Soirée Cirque

Interactieve voorstelling, lichtshow, orgels, dans, muziek en humor.
Menteel en fysiek het programma aanpak voor klein en groot.

DO 26 SEPTEMBER 2010
17:00 - DE KORTRIJKSE SCHOUWBURG
PRIJS : € 13,00

Kommil Foo met
Orquesia Tanguedia

Meer dan twintig jaar muziek theater, ontvarende leden en zessen in
een voorstelling. Ondergrond voor passievolle jonge muziek.

VR 22 OKTOBER 2010
20:15 - DE KORTRIJKSE SCHOUWBURG
PRIJS : € 25,00 / 28,00 / 18,00

Absynthe Minded
Unplugged

Niet te missen

DO 17 FEBRUAR 2011
20:15 - DE KORTRIJKSE SCHOUWBURG
PRIJS : € 22,00 / 28,00 / 18,00

Reserveren bij UIT in Kortrijk:

telefoon : 056/29 98 55
fax : 056/26 44 35
e-mail : uit@kortrijk.be
via de website :
www.cultuurcentrumkortrijk.be

Gelieve bij reservering duidelijk te vermelden als u

- ☐ rolstoelgebruiker bent
- ☐ gebruik wilt maken van de ringleiding
- ☐ gebruik wilt maken van de voelstoelen van Intro; gelieve deze ten laatste 8 dagen vooraf te reserveren
- ☐ beroep wilt doen op de Talen Vlaamse Gebaranttaal
- ☐ andere assistentie (bv. bij visuele beperking) of vragen hebt

Parkeerplaatsen voor rolstoelgebruikers

Neem contact op met het parkeerbureau Parko,
tel. : 056/27.83.83, fax : 056/27.83.89 of
info@parko.be

De toegankelijkheid wordt verzorgd i.s.m. de Stedelijke
Adviesraad voor Personen met een Handicap, streekt en OCMW
Kortrijk, De Stroom en het toekentteam van Deaf Events.

Sport

Mobiliteit en Infrastructuur

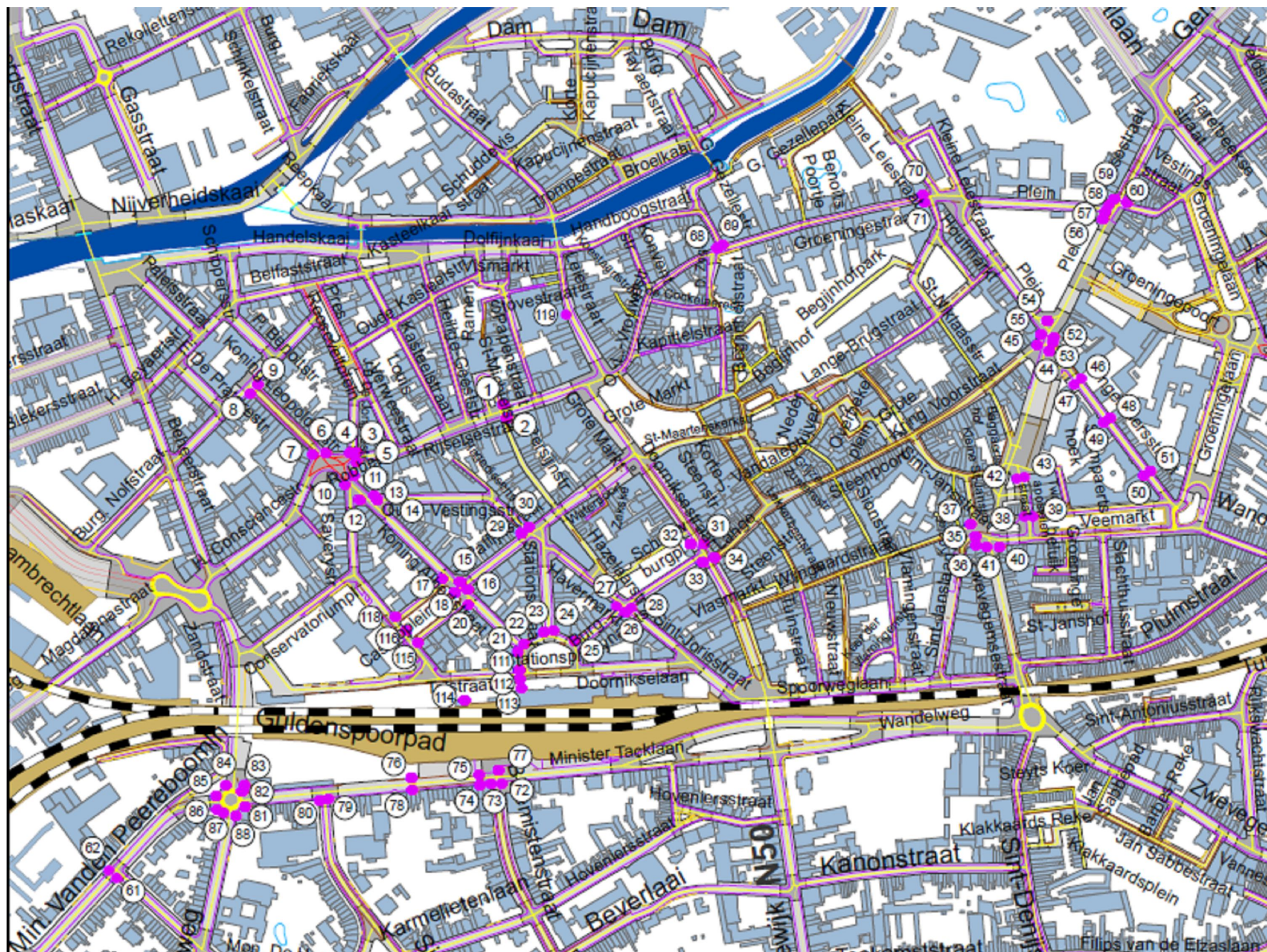

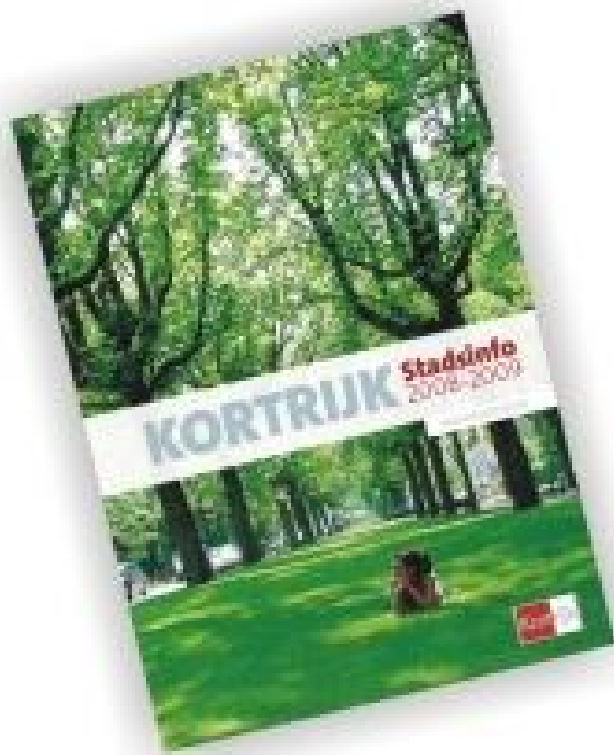
Facility

OP DELEN VAN DE LIFT MAG NIET
WEDEROM GAAN MET DE
KLUITEN AAN OF WEG OF DE
WAL.
BEWAKINGEN OPENEN ZIJN DE
LIFT BEGRIJPT.

Communicatie en Recht

ICT

Personeel en Organisatie

Stadsplanning en Ontwikkeling

Extern Advies en samenwerking:

- Az Groeninge
- K in Kortrijk
- Universal Design St. Lucas Gent
- Hoge scholen

Dit jaar werken enkele laatstejaarsstudenten van de Katho-Ipsoc mee aan het Huis van de Sint. ©Patrick Holderbeke

► **Kortrijk** Bezoekende kinderen mogen koken in nieuwe keuken

Studenten helpen Huis van de Sint bouwen

De vzw Sint & Pieten in Kortrijk (SPK) stelt voor het derde jaar op rij het Huis van de Sint open voor het publiek. Dit jaar werken enkele laatstejaarsstudenten van de Katho-Ipsoc mee aan het project. Ze bouwen een keuken voor de Sint die de zintuigen prikkelt.

Nikita Vindevogel

De vereniging SPK krijgt heel wat hulp van enthousiaste vrijwilligers om het Huis van de Sint op een zo origi-

nale manier voor te stellen. Ook enkele laatstejaarsstudenten van de studierichting orthopedagogie uit de Katho-Ipsoc dragen hun steentje bij. 'Wij vonden het een leuk initiatief om te werken rond zintuigen', vertelt Julie Catry. 'Voor ons eindwerk hebben we een keuken aangekleed. De bedoeling is om die zo toegankelijk mogelijk te maken voor elk kind. Iedereen kan meegenieten van de heerlijke zoete geuren die in een keuken voorkomen, ook kindjes die bijvoorbeeld niet goed zien. Ze mogen ook samen met de studenten heel wat lekkers klaarmaken.' De studenten van de Ipsoc stellen

vragenlijsten op, krijgen feedback van professionals en tips van organisaties om zo de vzw SPK te helpen met de inrichting van het gebouw. 'We hopen met onze medewerking een eerste stap te zetten naar de verdere evolutie van het Huis van de Sint', aldus Catry. De Stedelijke Adviesraad voor Personen met een Handicap en Netwerk Toegankelijkheid steunt het project. 'De raad scoorde het hele gebouw op toegankelijkheid en plaatste belangrijke vlakken. Nu kunnen ook kindjes in een rolstoel gemakkelijk het huis door', meent Catry. Tijdens de rondleiding mogen al-

le kindjes een kijkje nemen in de verschillende kamers. Een van de vele pieten die aanwezig zullen zijn, zal de kindjes rondleiden in het gebouw. Zo kunnen ze het werkattelier van de zwarte pieten bekijken waar ze de gloednieuwe knikkerbaan mogen uittesten.

Lezersservice

- Erfgoedhuis, Onze-Gene-Vrouwestraat 45, Kortrijk.
- www.huisvandesintkortrijk.be.
- Open op 22 en 23 november van 10 tot 13 uur en van 14 tot 17 uur. 29 november van 9 tot 15 uur.
- Prijs 1 euro.

3. Acties/Toelages/ Projecten/experimenten

3.1 Acties 2011

Red de Stoep Campagne

Project Toegangssluizen

Projectsubsidies Toegankelijk Kortrijk

Toegankelijke evenementen:

11 juli

Paasfoor

Actiemaand oktober

Inleefparcours

Tentoonstelling Kortrijkse dagcentra

Sensibiliseringscampagne

3.2 Toelages

Toelages:

- Adviesraad
- verenigingen

Projectsubsidies:

- Kleinschalige projecten
- Projectsubsidies Toegankelijk Kortrijk

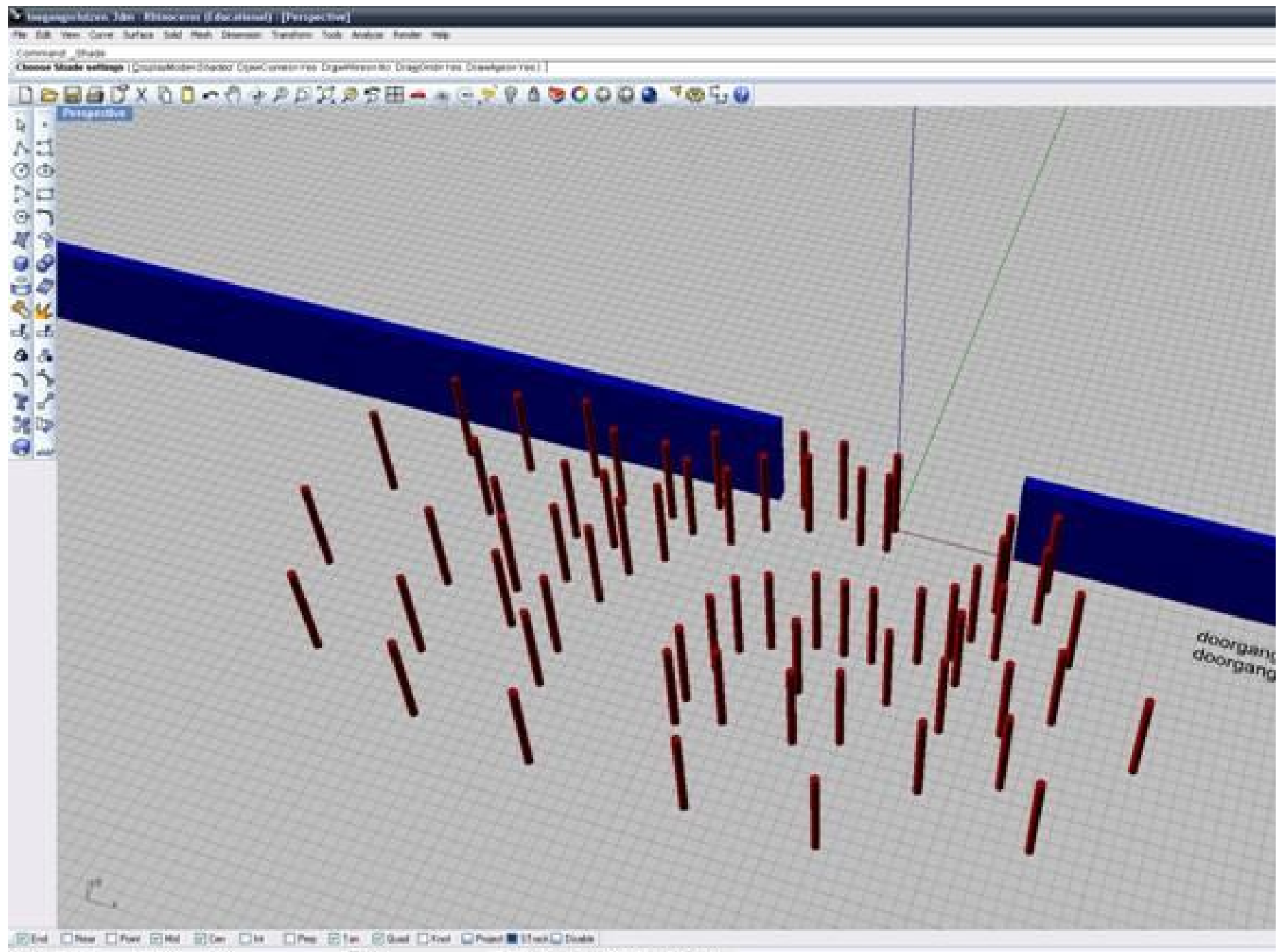
3.3 Experimenten

Projecten

Routebeschrijving

Vanaf de E17 Gent-Kortrijk

Afrit Kortrijk nemen, Zeevegweg-Kortrijk-Noord, dan de R8 rechts nemen en Kortrijk-Noord volgen. Je blijft de R8 volgen en passeert de afritten Staegem, Harelbeke, Deerlijk (3 verkeerslichten). Daarna rij je recht door de R8 richting Brugge.

Je passeert een aantal verkeerslichten. Voorbij de 7de lichten volg je nog even de R8. Neem afrit 8 en aan de lichten ga je naar links (Heule). Je volgt de Mellesstraat en gaat linksaf naar de Heuleplaats (kerk links). Op de Heuleplaats volg je de richtingswijzers sportvallen, zwembad en ontmoetingscentrum.

Vanaf A17 Brugge-Kortrijk

Afrit Kortrijk nemen (wisselaar A17) en R8 volgen + Kortrijk-Noord (links nemen) en afrit 8 Heule nemen.

Vanaf A19 Ieper-Kortrijk

Afrit Kortrijk-Noord links nemen en aan de lichten links R8 volgen (eerste bocht naar links). Je neemt het uiterst rechts rijvak en volgt de R8 tot aan de tweede afrit (= afrit 8 Heule). Aan de lichten ga je rechts, richting Heule en rijdt tot aan Heuleplaats. Daar staan richtingswijzers sportvallen, zwembad en ontmoetingscentrum.

Openbaar vervoer

Mit De Lijn is het Ontmoetingscentrum De Vorka te bereiken via Bus 4, die vertrekt aan het station van Kortrijk. Meer info op www.delijn.be

REISBEURS
VOOR MENSEN MET BEPERKING

Woensdag 7 november 2007
Ontmoetingscentrum De Vorka Kortrijk - Heule

Vraagstelling en gedachtenwisseling

Moderator: Damien Kinds
Adjunct-Adviseur Gelijke Kansen
Provincie West-Vlaanderen

"Investing in your future" Cross border Cooperation Programme 2007 – 2013 Part –financed by the European Union (European Regional Development Fund – ERDF)

Presentatie Stad Gent

Marie-Andrée Avraam
Toegankelijkheidsambtenaar

"Investing in your future" Cross border Cooperation Programme 2007 – 2013 Part –financed by the European Union (European Regional Development Fund – ERDF)

Studiedag

Integrale Toegankelijkheid 2011

Toegankelijkheidsambtenaar

- ▶ Eind 2008 vanuit departement Bevolking en Welzijn
- ▶ Brug welzijn - (technische) architectuur-ontwerp
- ▶ Beleidsnota personen met een handicap 2008-2013 met 40 acties
  - TA afgebakend tot toegankelijkheid van infrastructuur en openbaar domein
  - Ruimere invulling van toegankelijkheid
    - ▶ Info, communicatie en dienstverlening (gratis eerstelijnsaanbod dienstverlening Vlaamse Gebaren Tolk)
    - ▶ Vrije tijd (bv. toegankelijke Gentse Feesten)

Enkele succesindicatoren

- ▶ Positie vanuit de Stad
- ▶ Breed netwerk binnen de Stad – departement RuMoDo en FM
- ▶ Mandaat vanuit technische achtergrond
- ▶ Wettelijk kader verordening
- ▶ Structurele inbedding budgetten
- ▶ Structurele inbedding kennismanagement (trapsysteem en toegankelijkheidsreflex ontwikkelen):
  - Adviserende diensten (Milieudienst, Brandweerdienst, Stedenbouw en Ruimtelijke Planning, dienst Monumenten en architectuur...)
  - Ontwerpdiensten (dienst Bouwprojecten, Groendienst, dienst Wegen Bruggen en Waterlopen,...)

Sensibiliseringscampagnes

- ▶ Project: ontwerpen voor iedereen
- ▶ Knelpuntenwandelingen (SAPH)
- ▶ Doorlichtingen met ED (STAM)
- ▶ Vormingen met ED (ATO)
- ▶ Red de stoep
- ▶ Subsidiëring toegankelijkheidsinspanningen
- ▶ Studiedagen (toegankelijkheid en Monumenten - besluit)
- ▶ Innovatiewedstrijd Waalse Krook
- ▶ Screening onderwijs (engagement?)

Acties

- ▶ Toegankelijkheidsclausules in overheidsopdrachten als onderdeel van de discriminatieclausule
- ▶ Trottoir Actie Plan
- ▶ Project KoBra (geleidelijnen afbakening terrassen)
- ▶ Bellend vlak (staat horeca ervoor open?)
- ▶ Toegankelijkheidsscan
- ▶ Jaaractieplannen met thema's (horeca, **toerisme**, onderwijs,...)
  - Te water, via het land te voet, per fiets
  - Met trajectdoorlichting (monumenten en musea maar ook rateltickers, voorbehouden parking, aangepast sanitair, rustbanken,...)

Effecten

- ▶ Voorbeeld: ontwerpen voor iedereen
  - Evolutie van studie ad hoc -> studie van bestaande, gerealiseerde site -> studie van te renoveren/her in te richten bestaande site.
  - Evolutie in uitbreiding van ervaringsdeskundige en partners

Samenwerking met externe partners

- ▶ Stedelijke Adviesraad voor Personen met een Handicap, werkgroep toegankelijkheid
- ▶ Adviesbureau Toegankelijke Omgeving
- ▶ Provincie Oost-Vlaanderen
- ▶ Intro
- ▶ Metra
- ▶ Toegankelijkheidscel?
- ▶ Europese projecten (TSE project, Shaping 24)

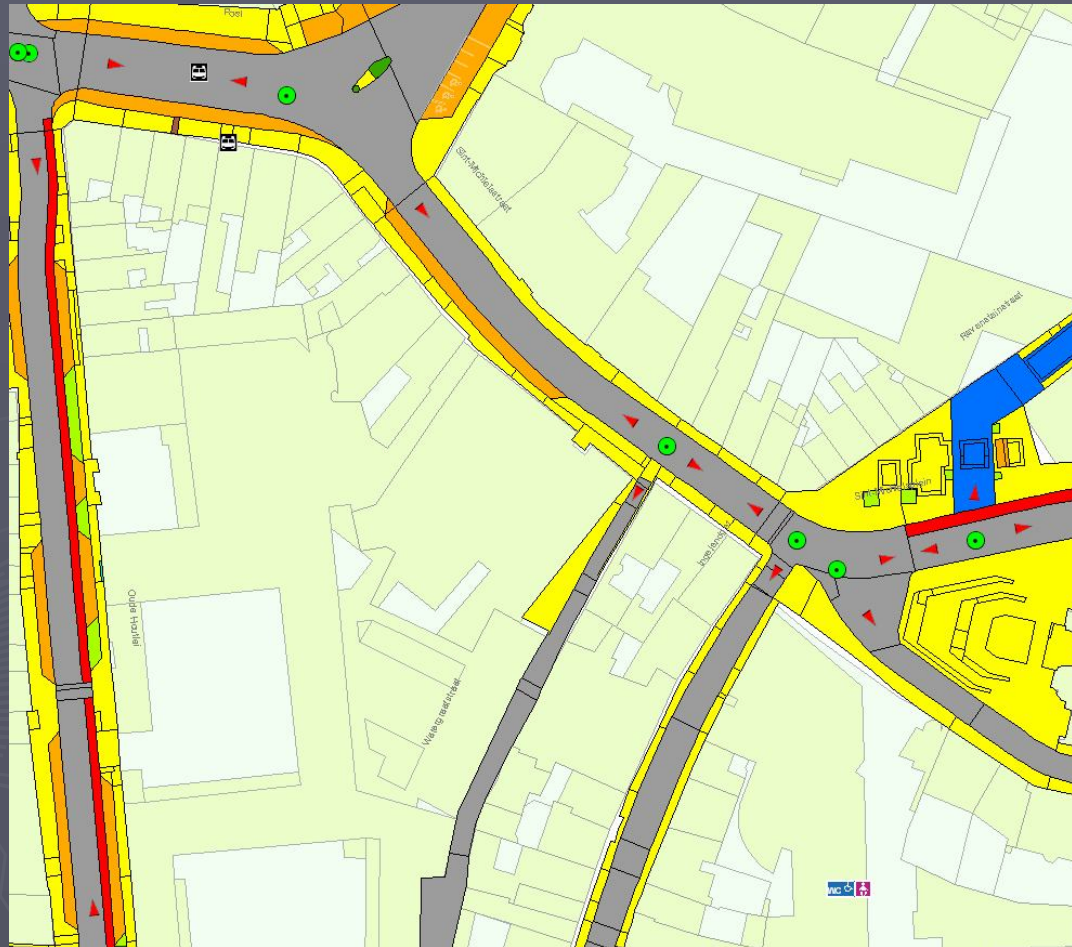
Knelpunten

- ▶ Evenwicht zoeken
  - ethiek versus esthetiek
  - meerkost versus sanering
  - snelle aanpassing versus structurele aanpassing
- ▶ Zoektocht naar structurele financiële middelen
- ▶ Bereiken van de doelgroep pmh (gelijkaardig voor bv. cultuur en tewerkstelling)
- ▶ Langzaam proces van mentaliteitsverandering

Burgerondersteuning

- ▶ Installeren van contactpunt
- ▶ Ernstig nemen van de burger
- ▶ Uitleendienst aan burger bv. vlinderoprit, rolstoel, ...
- ▶ Monitoring → clusteren → beleidsvoorstellen formuleren
- ▶ In beeld brengen van inspanningen en ontsluiting naar de burger van toegankelijke sanitairs, halte-infrastructuren, aangepaste parkeerplaatsen...
(Wegen InformatieSysteem)

WIS

Vraagstelling en gedachtenwisseling

Moderator: Damien Kinds
Adjunct-Adviseur Gelijke Kansen
Provincie West-Vlaanderen

"Investing in your future" Cross border Cooperation Programme 2007 – 2013 Part –financed by the European Union (European Regional Development Fund – ERDF)

Lunch pauze Smakelijk!

Het namiddag programma start
om 13u30

"Investing in your future" Cross border Cooperation Programme 2007 – 2013 Part –financed by the European Union (European Regional Development Fund – ERDF)

Studiedag

Integrale Toegankelijkheid

29 maart 2011

Muziekcentrum De Bijloke

Gent

"Investing in your future" Cross border Cooperation Programme 2007 – 2013 Part –financed by the European Union (European Regional Development Fund – ERDF)

Wandeling in drie groepen

- Herken je wandelgroep aan je badge
- Iedere groep bezoekt de drie locaties
- Elke groep heeft een vaste gids

"Investing in your future" Cross border Cooperation Programme 2007 – 2013 Part –financed by the European Union (European Regional Development Fund – ERDF)

Samenstelling wandelgroepen

Groep 1

Uw gids: Stefan Van Hove

- Damien Kinds
- Alexander Leysen
- Martine Verreth
- Liesbeth Janssens
- Petra Van Poucke
- Nele Bastiaens
- Heleen Van Opstal
- Ann-Marie Heytens
- Ann Vermeulen
- Els Vankan
- Veronique Eeckhout
- Heidi Christiaens

Groep 2

Uw gids: Sabien Blondeel

- Wesley Thys
- Hedwig Van Roost
- Liesbeth Verhoeven
- Sam Hufkens
- Sara Ferlin
- Valerie Vanneste
- Francoise Vanlaton
- Chris Van Wesemael
- Linde Vande Woestyne
- Mieke Jacxsens
- Hava Kaya

Samenstelling wandelgroepen

Groep 3

Uw gids: Gülnaz Asildas

- Erwin Bogaerts
- Zeger Van Besien
- Ann Belman
- Gwendoline De Vogel
- Ann Goetghebuer
- Eva Engelbeen
- Syverine Boddin
- Vicky Van Ooteghem
- Joke Vanrippelen
- Mark Van Assche
- Bart Parmentier
- Student

Presentatie Intro VZW

Bart Parmentier
Coördinator

"Investing in your future" Cross border Cooperation Programme 2007 – 2013 Part –financed by the European Union (European Regional Development Fund – ERDF)

Toegankelijke evenementen en inclusieve projecten

Studiedag Integrale Toegankelijkheid, 29 maart, Gent

Intro vzw

Maakt **evenementen toegankelijk**:

- Festivals
- Sportmanifestaties
- Indoorevenementen
- Programmatie cultuurcentra
- Vormingen
- Stadsevenementen
- Beurzen
- ...

Intro vzw

Realiseert **inclusieve projecten**:

- Blindentribune
- Zon, Zee ... Zorgeloos
- Toegankelijke film
- Innovatieve projecten (audiodescriptie, ringleiding, ...)

Doelgroepen Intro

Mensen met een beperking:

- Motorische beperking: niet enkel rolstoelgebruikers
- Auditieve beperking: doven - slechthorenden
- Visuele beperking: blinden - slechtzienden
- Verstandelijke beperking
- Mensen met autisme
- Mensen met een tijdelijke beperking

Kunnen bij Intro terecht met hun vragen over
(toegankelijke) evenementen

Doelgroepen Intro

Organisatoren:

- sensibiliseren
- ondersteunen bij hun toegankelijkheidsinspanningen

De **samenleving en beleidsmakers:**

- sensibiliseren
- informeren
- betrokkenheid verhogen (o.a. werven van vrijwilligers)

Visie Intro

Inclusie als rode draad

- = ijveren voor oplossingen bij praktische problemen
- = gelijke kansen voor mensen met een handicap
- ≠ een bevoorrecht statuut creëren

Alle bezoekers hebben baat bij een toegankelijke omgeving.

Maatschappelijke context

Toegankelijke evenementen winnen aan maatschappelijk belang:

- VN-Verdrag inzake de rechten van personen met een beperking: het recht op toegankelijke evenementen krijgt een officieel karakter
- Antidiscriminatiewet en het begrip 'redelijke aanpassingen'
- De overheid als 'richtingaanwijzer' (toegankelijkheid als voorwaarde tot subsidiëring)

Maatschappelijke context

- Meer mensen met een beperking willen deelnemen aan inclusieve evenementen
- Grotere bewustwording bij organisatoren en beheerders van infrastructuur
- Vraag naar professionele ondersteuning (taak Intro)
- De noodzaak van structurele inbedding, ook (en vooral) door overheden

Aanbod Intro organisatoren

- Advies voor organisatoren en andere betrokkenen (bijvoorbeeld ook ticketing-bedrijven)
- Ondersteuning bij communicatie
- Vragen van personen met een handicap opvolgen
- Opvolging praktische uitvoering (implementatie)
- Evaluatie

Aanbod Intro overheden

- Beleidsvoorbereidend en -ondersteunend werk
- Ondersteuning evenementen (zie organisatoren)
- Uitwerken specifieke projecten (bijv. assistentieproject Gentse Feesten samen met de stad Gent)
- Vormingsaanbod

Aanbod Intro: diensten en materialen

- Audiodescriptie en bijhorend audiomateriaal
- Tolken Vlaamse Gebarentaal
- Mobiele ringleiding
- Voelstoelen
- Hellende vlakken
- Pictogrammen
- Andere zaken (rolstoelpodia, toiletten, douches, ...) op vraag

Aanbod Intro: Intro-assistenten

- Zorgen voor een goed onthaal van bezoekers met een handicap.
- Leveren assistentie indien gewenst.
- Zorgen voor een correct gebruik van de faciliteiten voor personen met een beperking.

Toegankelijkheid van informatie

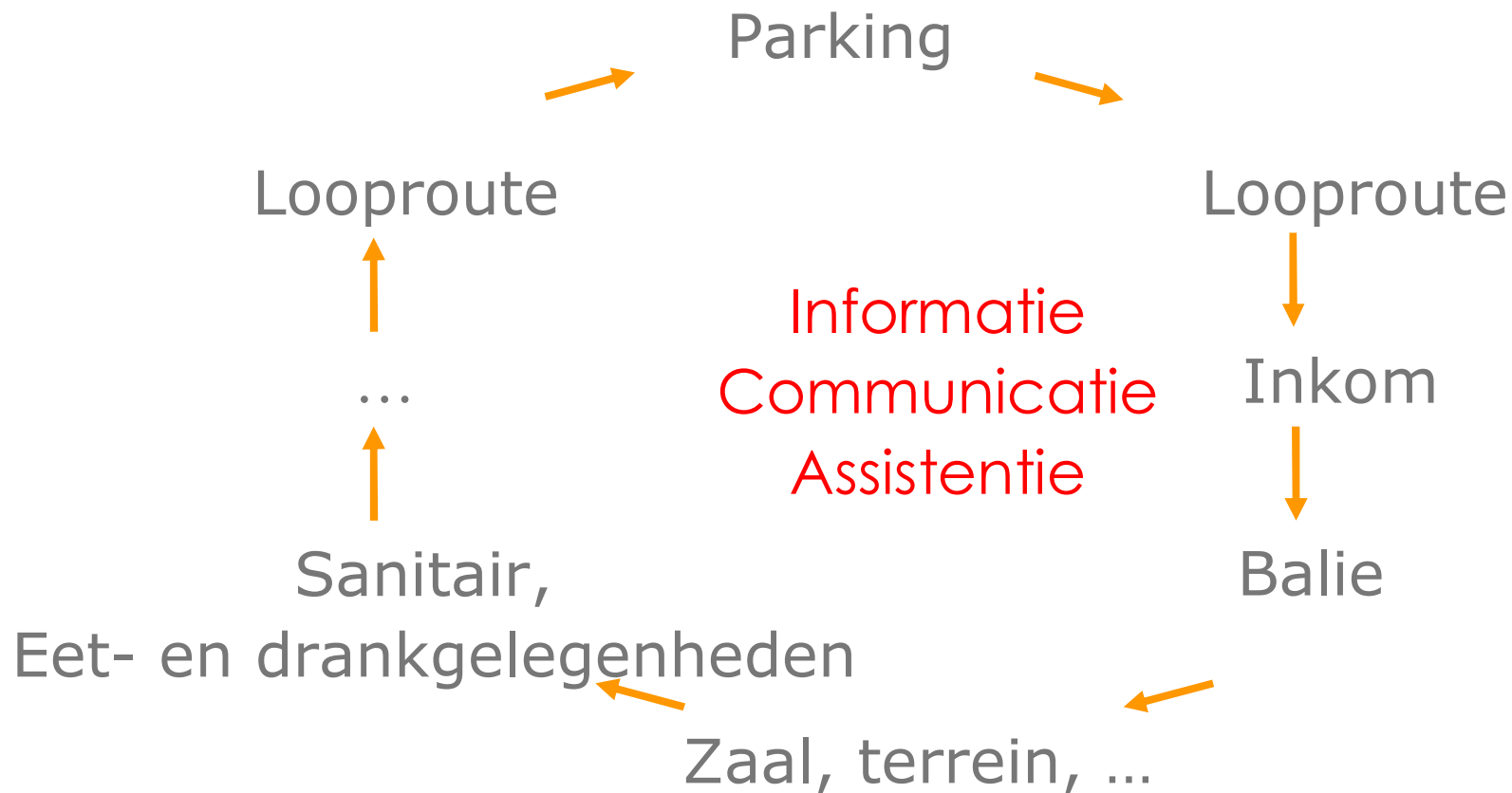
- Toegankelijk taalgebruik (correcte terminologie, duidelijk, ...)
- Toegankelijke vorm (lettertype, structuur, ...)
- Gebruik van pictogrammen
- Bijzondere inspanningen voor doven, slechthorenden, blinden en slechtzienden
- Informatie over de toegankelijkheid
- Infopunt voor personen met een beperking
- Toegankelijke ticketting

Toegankelijkheid van infrastructuur

- Bereikbaarheid
- Voorbehouden parking
- Ingang en kassa's
- Locatie – toegankelijke circulatie
- Zichtbaarheid
- Toegankelijk sanitair
- Toegankelijke catering

Keten van Toegankelijkheid

Wie is wie?

- **Intro:** tijdelijke evenementen en inclusieve projecten – advies, ondersteuning en expertise
- **Enter, Vlaams Expertisecentrum toegankelijkheid:** permanente infrastructuur – ondersteuning en expertise
- **Adviesbureaus toegankelijkheid:** permanente infrastructuur - advies

Contact

Intro

www.intro-events.be

info@intro-events.be

Noorderlaan 4
1731 Zellik
02 465 67 00

Schoolstraat 40
3500 Hasselt
011 28 57 43

Ardooisesteenweg 73
8800 Roeselare
051 24 22 06

A. Goemaerelei 66
2018 Antwerpen
03 216 29 90

Studiedag Integrale Toegankelijkheid, 29 maart, Gent

Vraagstelling en gedachtenwisseling

Moderator: Damien Kinds
Adjunct-Adviseur Gelijke Kansen
Provincie West-Vlaanderen

"Investing in your future" Cross border Cooperation Programme 2007 – 2013 Part –financed by the European Union (European Regional Development Fund – ERDF)

Terugblik en samenvatting

Moderator: Damien Kinds
Adjunct-Adviseur Gelijke Kansen
Provincie West-Vlaanderen

"Investing in your future" Cross border Cooperation Programme 2007 – 2013 Part –financed by the European Union (European Regional Development Fund – ERDF)

Verslagen en Presentaties

Binnenkort raadpleegbaar op de website van
Tackling Social Exclusion Project

<http://tse.two-seas.eu/nl-NL/gent/>

"Investing in your future" Cross border Cooperation Programme 2007 – 2013 Part –financed by the European Union (European Regional Development Fund – ERDF)

We nodigen u uit op de Receptie

In het foyer

"Investing in your future" Cross border Cooperation Programme 2007 – 2013 Part –financed by the European Union (European Regional Development Fund – ERDF)